

Dames en heren,

Complimenten aan het bestuur van de VTW dat ze het aangedurfd hebben om een aantal lastpakken te vragen als jurylid voor de prijs van het beste jaarverslag van de raad van commissarissen van een woningcorporatie.

Die jury bestond dit jaar uit:

- Edith Hooge, hoogleraar 'goed bestuur en toezicht' aan de TIAS School for Business and Society, Universiteit Tilburg.
- Peter Hendriks, onderzoeksjournalist met veel aandacht voor de corporatiebranche, werkzaam bij Follow the Money
- en mijn naam is Paulus Jansen, ik ben wethouder voor o/m wonen in de gemeente Utrecht.

Toezichthouders van woningcorporaties horen een kritische houding te hebben tegenover de bestuurders die ze controleren, oog te hebben voor de wensen van huurders, woningzoekenden en maatschappelijke partners. Ze moeten kijken hebben op de effectiviteit en efficiency van de organisatie, kritisch zijn op kosten, inclusief de kosten van de directie en die van het eigen toezicht. Ze moeten zich altijd afvragen of iets beter kan, zelfs al gaat het best goed.

Wij zijn geen van allen lid van een raad van commissarissen.

Op het gevaar af dat ook hier de beste kapiteins aan wal staan willen we graag we graag het juryoordeel bij de drie prijzen combineren met een aantal verbeter suggesties.

Ik zal daarbij ingaan op het thema 'Aanspreekbaarheid en verantwoording', Edith Hooge op het thema 'Aandacht en governance' en Peter Hendriks op 'Heldere communicatie en taal'

De jury heeft per categorie een keuze gemaakt uit vijf genomineerden, die waren geselecteerd met een innovatief digitaal analysetool van Berenschot, dat zojuist aan u is toegelicht.

Daarmee kom ik op de eerste categorie 'Aanspreekbaarheid en verantwoording'.

Daarvoor zijn genomineerd de corporaties De Alliantie, Nieuw Lekkerland, Vestia, QuaWonen en Woongenoot.

Aan welke vereisten moet een verslag volgens ons voldoen? In zijn algemeenheid: het verslag moet buitenstaanders in heldere taal duidelijk maken waar de RvC voor staat en waar hun betrokkenheid voor de volkshuisvesting vandaan komt.

Wij hebben daarbij twee aspecten zwaar meegewogen.

Hoe vullen de commissarissen het principe dat de huurder op 1 staat -dat was toch de binnenkomer van de governancecode- in?

Dat kan blijken uit afgelegde werkbezoeken, stages, gesprekken met huurdersorganisaties.

Maar ook uit de ingenomen standpunten!

Er zijn maar weinig verslagen die aannemelijk maken dat de klant met de kleine portemonnee écht op 1 staat in de mentale agenda van de toezichthouders.

Punt twee. Het verslag moet duidelijk maken waar de raad positie heeft ingenomen, iets bijgestuurd of zelfs radicaal veranderd heeft aan de koers van de corporatie. De meeste verslagen zijn op dit punt uitermate mistig, beperken zich tot het opsommen van de agenda's van vergaderingen waar "goede en intensieve discussies gevoerd zijn over genoemde onderwerpen."

De jury heeft de prijs in de categorie 'Aanspreekbaarheid en verantwoording' toegekend aan corporatie Woongenoot.

Ik heb me een beetje gebogen over de tekstuele kant van de jaarverslagen. Als journalist ben ik daar nogal gevoelig voor. Het is niet mijn taak om u de les te lezen maar een paar tips wil ik u toch meegeven.

Denk eraan dat u het verslag niet schrijft voor vakbroeders die het jargon beheersen. De uitdaging is om het verslag te schrijven alsof het tekst voor een publiek tijdschrift is. Dat betekent bijvoorbeeld dat je beter jargon en andere lastige woorden kunt vermijden. Dat kan pietluttig lijken maar het maakt een tekst leesbaarder. Adequaat=afdoende; integraal=in zijn geheel, in de dynamiek=in de vaart van de gebeurtenissen. Dat maakt een tekst leesbaarder. De tekst moet geen afhaakmomenten hebben. Dat is een uitdaging voor veel managers, die vaak gewend zijn aan jargon.

Het is ook geen goed idee om voor het stuk waarin de RvC zich richt tot de stakeholders, een aangepaste versie te maken van het stuk van het voorafgaande jaar. De belangrijkste stakeholder is de huurder. De RvC moet die tekst juist gebruiken om te laten zien hoe de belangen van de stakeholders zijn behartigd. Ga dus in op de interactie met het bestuur. Speel daarbij geen mooi weer. Als er harde noten zijn gekraakt, schrijf dat dan op.

Valburg heeft gewonnen. Het is een eenvoudig opgezet helder jaarverslag. Het begint met een soort korte uitleg, waarin wordt aangegeven wat je kunt verwachten.

Het leest als een tijdschrifttekst. Ik lees vaak jaarverslagen en weet hoe lastig het is om door zo'n boekwerkje te navigeren. Hier kon ik alles eenvoudig vinden.

De opzet waarbij: doelstelling- strategie en resultaat opeenvolgend worden weergegeven in opeenvolgende blokken, is heel inzichtelijk.

Heel belangrijk ook is dat je stap voor stap kunt zien waar de raad van commissarissen zich mee heeft beziggehouden. Je kunt dat stap voor stap volgen. Dat maakt duidelijk voor de buitenstaander wat de raad precies doet.

Kortom: goed leesbaar, helder, compact en aantrekkelijk.

Een zwakte die niet taalkundig is? Waarom is de raad van commissarissen niet ingegaan op de wisseling van accountant. BDO werd Baker Tilly en Berk. Er blijkt uit het verslag alleen dat er iets mis is gegaan met BDO. Juist over dergelijke zaken moet de Raad de stakeholders informeren.

Daarmee geef ik het stokje over aan Edith Hooge, die een toelichting zal geven op onze overwegingen in de categorie 'Aandacht voor governance'

Woningcorporatie Parteon, van harte gefeliciteerd met deze prijs voor beste jaarverslag in de categorie 'Aandacht voor governance'. Governance is voor veel organisaties niet meteen het meest sexy onderwerp om aandacht aan te besteden, we associëren het vaak met regels, bestuur, administratie, vergadercultuur. Terecht vinden we het zinniger om onze aandacht te richten op waar het echt om gaat: volkshuisvestelijke doelen, leefbaarheid, betaalbaarheid, woonkwaliteit enz. Governance is dan ook een beetje ondankbaar onderwerp. Als de governance goed is, merk je het niet zo. Maar als het slecht is werkt het als een sluipmoordenaar: op termijn ondermijnt het het werk van de hele organisatie. En daarom toch zo belangrijk.

De jury vindt het sterk dat het hele jaarverslag van Parteon ademt wie wie voorop staan: bewoners. Getuigt van betrekken van diegenen voor wie en met wie je werkt = belangrijk element van goed bestuur. Hoofdstuk vier over belanghouders eerst bewoners: bewoners in bewonersraad en -commissies (40!) duidelijk in positie, zoeken naar nieuw bewonersparticipatievormen. In het hoofdstuk erna zijn meningen en bevindingen van de bewoners heel transparant in beeld gebracht.

En dan een apart hoofdstuk 8 met uitgebreide verantwoording over de governance. Parteon laat in het jaarverslag zien te reflecteren over de governance in termen van cultuur en gedragen, in termen van betrokkenheid van bewoners (en gemeenten) en in termen de geschiktheid van bestuurders en commissarissen, en benut hierbij de Aedes Governancecode. Positief is dat veel concreet wordt gemaakt: 4 ogen principe voor bestuur, waarden gericht

bestuur en toezicht, notie van professionalisering (PE), zelfevaluatie bestuur en RvC (2x) RvC zien als groep (als team, als effectief team).

Het verslag van de RvC kenmerkt zich door openheid, uit verslag kan lezer goed opmaken hoe gewerkt wordt, waarover besloten wordt, welke keuzen zijn gemaakt.

De jury vindt het openhartige interview met vz RvC, de heer van Bortel (incl foto), positief opvallend. Hiermee komt 'intern toezicht' echt tot leven. Vertrouwenwekkend is dat de heer van Bortel benoemt waar deze RvC probeert het verschil te maken, kritisch te zijn en te agenderen. En er ook niet voor terugdeinst om uitgebreid te benoemen wat er niet goed is gegaan: onder andere het oplossen van bestuurscrisis in de Bewonersraad. Uit het interview blijkt de grote betrokkenheid van de RvC bij het werk van Parteon.

De prijzen die vandaag worden uitgereikt hebben betrekking op de kwaliteit van het jaarverslag van de toezichthouder. Maar dat verslag kan wat ons betreft niet los worden gezien van het jaarverslag van de corporatie. Om die reden hebben we ook met die brede blik gekeken.

Waar we niet naar hebben kunnen kijken, althans niet systematisch, zijn de andere communicatiekanalen die commissarissen gebruikt hebben om verantwoording af te leggen over hun doen en laten.

Hebben ze via Facebook of Twitter contact gezocht met huurders en woningzoekenden en verteld waar ze mee bezig zijn? Hebben ze via de pers of de lokale omroep zaken aan de orde gesteld? Zijn het misschien zelfs actieve vloggers, zoals een aantal van mijn collega-wethouders?

Al deze media zijn voor huurders en hun organisaties, gemeenteraadsleden of bestuurders van zorginstellingen oneindig veel relevanter dan het jaarverslag.